

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

10

«РАДЯНСЬКА ШКОЛА»

1961

З М І С Т

	Стор.
По-бойовому здійснювати накреслення партії	1
Г. Дмитренко — Навчання лічби в програмі виховання у дитячому садку	5
М. Макляк — Про числові уявлення у дітей раннього віку	12
С. Зінкевич — Про формування поняття числа у дітей молодшої дошкільної групи	15
Відмінники дошкільної справи	
Вони борються за високу якість роботи	19

З ДОСВІДУ

А. Давидчук — До питання про навчання дітей лічби	20
О. Москвичова — Запис занять з лічби в старшій групі	26

СТОРІНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Ладусі (слова Т. Волгіної, муз. Ю. Рожавської)	30
А що? (слова О. Маруніч, муз. Ю. Рожавської)	32
О. Даніленко — Ялинка	33

БЕСІДИ ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ

Н. Батуріна — Заняття з лічби	34
---	----

ПРИРОДА НАВКОЛО НАС

В. Пархоменко — Вони готуються до зими	43
--	----

КРИТИКА ТА БІБЛІОГРАФІЯ

Л. Герасимова — Школа матері	44
М. Настека — Для дітей	44

ПЕДАГОГІЧНЕ ЖИТТЯ

Конюхова — Педагогічні читання	46
Л. Іванко — Семінар-практикум медичних сестер, що працюють в об'єднаних дитячих установах м. Вінниці	46
В. Іванова — Хороший почин	47

Редакційна колегія:

Д. О. Дорохова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева, Є. К. Сухенко,
Г. І. Сушан (головний редактор), П. С. Ходченко, Т. І. Цвєлих,
П. Р. Чамата, М. Є. Шевченко.

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українском языке)

Техредактор О. О. Чала.

Коректор О. К. Лисенко

Адреса редакції: Київ 53, вул. Ю. Коцюбинського, 5. Тел. 5-21-29, дод. 3-12.

БФ 08443. Замовлення К-227. Тираж 18880. Фіз. арк. 3, умовн. арк. 4,11, обл.-видавн. арк. 5. Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 26/IX 1961 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

БЕСІДИ ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ

Заняття з лічби

МОЛОДША ГРУПА

1.

Програмний зміст. Дати дітям уявлення про «багато» предметів і «один».

Хід заняття. Вихователька показує ящик з кубиками. Діти визначають, що кубиків багато.

Виймає з кишені один кубик і кладе його на стіл. Діти говорять, що на столі один кубик.

Просить дітей закрити очі і переставляє ящик і один кубик на інші місця. Після цього пропонує їм знайти ящик, в якому багато кубиків, і поставити його на стіл. Знайти один кубик і покласти його на полицю дошки, на якій розміщується ілюстративний матеріал.

2.

Програмний зміст. Закріплення уявлень про «багато» і «один».

Хід заняття. Проводиться дидактична гра.

Вихователька показує дітям два відерця — червоне і синє. Пропонує відгадати, що в них. Висипає з червоного відерця багато котушок. Діти визначають їх словом багато. Із синього — одну. Діти визначають теж. Пропонує повторити, в якому відерці багато котушок, в якому — одна.

Загородивши стіл з відерцями ширмою, вихователька висипає котушки із червоного відерця в синє, а одну котушку із синього відерця кладе в червоне. Відерця накриває салфетками. Відкриває ширму. Діти відгадують, в якому відерці багато, в якому — одна. Висипавши котушки з відерця, перевіряють, чи вірно відгадали.

3.

Програмний зміст. Довести до розуміння дітей, що «багато» складається із «одичних» предметів.

Хід заняття. На блюді кульки з глини або каштани і т. п. по кількості дітей. Діти визначають кількість каштанів (кульок, шишок тощо) словом «багато».

Вихователька пропонує кожному взяти по одному каштану. Діти бачать, що на блюді не залишилося нічого, а у них в руках по одному каштану. Склали знову каштани на блюдо, і знову там стало багато, зате у них в руках нічого нема.

Вихователька підсумовує: було на блюді багато каштанів. Взяли діти по одному каштану. На блюді нічого не залишилось. Поклали по одному каштану на блюдо і знову на блюді стало багато. А у них в руках — нічого.

4.

Програмний зміст. Вміти в навколишньому оточенні знаходити «багато» предметів і «один».

Хід заняття. Проводиться дидактична гра.

На столі проти дітей на ляльковому дивані кілька ляльок. В ящику — кубики. У вазі — прапорці. В автомашині — брусочки. Одна лялька на вікні, один кубик на краю стола, один прапорець на тумбочці біля квітки, один брусок на стільці.

Вихователька звертає увагу дітей на те, що на дивані багато ляльок, в ящику багато кубиків, у вазі багато прапорців і т. д.

Пропонує подивитися, де є ще одна лялька. Її місце на дивані вільне. Де один кубик? — Його не вистачає в ящику. Де один прапорець? Де один брусок?

Діти оглядаються. Хто перший знайшов, говорить: ось один прапорець, або кубик, лялька і т. д., і кладе його на місце, туди, де є багато таких же предметів.

5.

Програмний зміст. Вміти на слух розпізнавати «багато» і «один».

Хід заняття. Вихователька питає у дітей, чи є у них вушка і чи вміють вони ними добре чути.

Стукає в барабан один раз. Діти говорять, що вона постукала один раз. Вихователька стукає багато разів. Діти говорять, що вона постукала багато разів.

Потім діти визначають, багато чи один раз нявкнула гумова кішечка, гавкнула лялькова собачка.

Вихователька схвалює: вушка у дітей чують добре, і пропонує перевірити, чи добре чує вона. Для цього пропонує викликаний дитині постукати багато разів у барабан, один раз і т. д.

6.

Програмний зміст. Навчити самостійно виконувати завдання на визначення «багато» і «один».

Хід заняття. Діти сидять за столами. Вихователька роздає їм смужки жовтого картону розміром 12×4 см.

Вихователька питає, якого кольору смужки. Перевіряє, щоб лежали вони на столах горизонтально. Роздає дітям червоні кружечки і пропонує подивитись, що треба з ними робити.

Ставить одну смужку на полицку дошки, в прорізи вставляє в рядок, починаючи зліва направо, червоні кружечки.

Пропонує дітям взяти в праву руку один кружечок і показати, куди вони його покладуть. Підкреслює, що на смужці один кружечок.

Діти викладають рядок. Вихователька перевіряє.

Роблять висновок, що вони виклали в рядок багато кружечків.

7.

Програмний зміст. Закріпити вміння самостійно визначати «багато» і «один». Привчати самостійно виконувати нескладні завдання.

Хід заняття. Вихователька роздає дітям жовті смужки. Діти називають їх колір і кладуть перед собою.

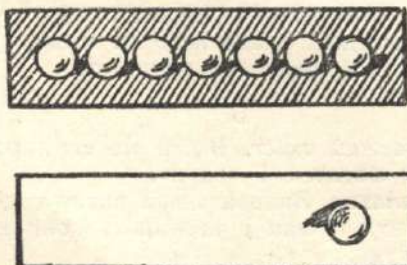
Вихователька роздає сині смужки. Діти називають їх колір і кладуть поряд з жовтими.

Вихователька розставляє на столах розетки з червоними кубиками (або каштанами). Об'являє, що хоче перевірити, чи запам'ятали діти попереднє заняття з жовтою смужкою.

Пропонує на жовту смужку покласти в рядок «багато» червоних кубиків. Перевіряє, поправляє.

Пропонує на синю смужку покласти «один» червоний кубик.

Питає вибірково, проходячи між столами: «На якій смужці у тебе один кубик?», або «Скільки кубиків на синій смужці?».

8.

Програмний зміст. Вправа у визначенні «багато» і «один».

Хід заняття. Проводиться дидактична гра.

Діти сидять півколом. Перед ними на підлозі великий грузовик. В ньому багато ляльок. Вихователька задає дітям питання про кількість ляльок в грузовику. Одержує відповідь: «багато». Пояснює, що ляльки поїхали кататися. Викликана дитина возить грузовик по кімнаті.

Вихователька дістає ще одну ляльку, яка теж хоче покататися.

В розмові з дітьми з'ясовується, що ляльці скучно, вона одна. А іншим весело, їх багато.

Викликається інша дитина. Вона зупиняє машину і допомагає ляльці сісти. Тепер лялька не одна. Тепер їх в машині багато, їм весело.

Діти співають пісень, катають ляльок. Потім розбирають їх. У кожного в руках одна лялька, а в машині нема нікого. Діти потанцювали з ляльками і знову посадили в грузовик. Їх стало багато. Ляльок відвезли в ігровий куточок.

9.

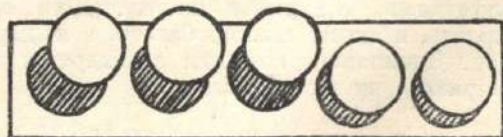
Програмний зміст. Дати уявлення про поняття «стільки ж» порівнянням двох множин шляхом накладання однієї множини на другу.

Хід заняття. На підлозі перед дітьми лежить картонна світла смужка—50×10 см. Вздовж неї наклеєні 6 кружечків червоного кольору діаметром 8 см. У виховательки зелені кружечки такого ж розміру і в такій же кількості.

Діти визначають кількість червоних кружечків словом багато. Цим же словом визначають і кількість зелених.

Вихователька пропонує накласти зелені кружечки на червоні, щоб дізнатися, що їх стільки ж, скільки і червоних. Викликана дитина виконує завдання. Вихователька вказує, що починати треба з лівого крайнього кружечка.

Закінчили роботу і зробили висновок, що зелених кружечків стільки ж, скільки й червоних.

10.

Програмний зміст. Закріплення уявлень «стільки ж», «однаково» шляхом самостійних вправ в накладанні однієї множини на другу.

Хід заняття. Перед дітьми на столах

смужки — 15×4 см. На них наклеєно по 5 червоних кружечків діаметром 3 см.

Вихователька пропонує розглянути їх. Діти визначають кількість кружечків словом багато.

Показує зелені кружечки. Їх кількість діти теж визначають словом багато.

Пригадують, як вони минулого разу наклали зелені кружечки на червоні, і зелені виявилися стільки ж, скільки і червоних.

Вихователька роздає дітям зелені кружечки і пропонує зробити таку ж роботу на своїх смужках для того, щоб дізнатися, чи однакова кількість кружечків.

Діти накладають кружечки. Вихователька ходить між столами і перевіряє.

Роблять висновок, що зелені кружечків стільки ж, скільки і червоних.

11.

Програмний зміст. Порівняння двох нерівних множин накладанням однієї на другу — «більше», «менше».

Хід заняття. Проводиться дидактична гра «Зайчата і галявинки».

Діти сидять півколом. Перед ними на килиму смужка з зеленими кружечками. Окремо — целулоїдні зайчата.

Вихователька пропонує погратися в гру «Зайчата і галявинки». Питає, скільки зелених кружечків-галявинок. З'ясовують, що їх багато. Вихователька показує на зайчат. Їх теж багато. Вона пропонує посадити зайчат на галявинки.

Викликана дитина розставляє зайчат по галявинках і виявляється, що одному зайчати не вистачає галявинок.

Роблять висновок, що галявинок менше, ніж зайчат. Зайчат більше, ніж галявинок.

Одне зайченя побігло шукати собі галявинку. Тепер зайчат стільки ж, скільки галявинок.

Ще один зайчик побіг, і виявляється, що тепер галявинок більше, а зайчат менше.

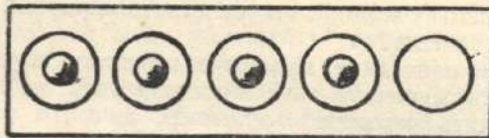
12.

Програмний зміст. Закріплення понять «стільки ж», «більше» і «менше» в самостійній роботі — накладання однієї множини на другу.

Хід заняття. Діти сидять за столами. Перед кожним смужка, на якій 5 або 6 зелених кружечків-галявинок. В розетках — жолуді.

Вихователька пояснює, що зелені кружечки — це галявинки, а в розетках — зайчата (жолуді). Нагадує, що «зайчиків» треба посадити на «галявинки».

Діти розподіляють жолуді по кружечках і виявляють, що «зайчат» менше, ніж «галявинок».

Вихователька додає кожному по одному жолудю. Діти визначають, що тепер «зайчат» і «галявинок» порівну.

Вихователька додає ще по одному жолудю, і «зайчат» стає більше, ніж «галявинок».

Далі діти граються самі. Зайчата то тікають, то повертаються. Вихователька підходить то до тієї, то до іншої дитини і запитує, чого більше — зайчат чи галявинок, або чого менше?

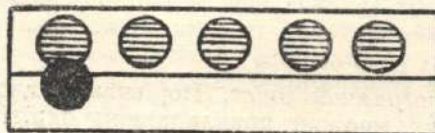
13.

Програмний зміст. Порівняння двох множин прикладанням однієї множини до другої (спочатку накласти одну на другу, а потім спустити нижче).

Хід заняття. Діти сидять півколом. На підлозі картонна смужка, поділена поздовжньою лінією на дві частини. Вздовж верхньої наклеєно шість зелених кружечків. У руках виховательки піднос (тарілка) з такою ж кількістю червоних кружечків. Розмір смужки — 50×20 см. Кружечки діаметром 8 см.

Спочатку викликані діти накладають червоні кружечки на зелені і роблять висновок, що їх стільки ж, скільки і зелених.

Потім вихователька показує їм прийом «спускання» кожного червоного кружечка під зелений, тобто вчить пересувати кружечки вниз так, щоб кожний червоний кружечок був якраз під відповідним зеленим.

Звернула увагу дітей на те, що у верхній частині смужки і в нижній кружечків порівну, однаково.

14.

Програмний зміст. Закріплення попереднього прийому порівняння двох множин шляхом самостійних вправ (прикладання червоних кружечків до синіх; спочатку їх накласти, а потім зсунути нижче).

Хід заняття. Діти сидять за столами. Вихователька роздає їм дощечки, поділені вздовж лінією на дві частини (розмір всієї дощечки — 15×8 см). На верхній половині наклеєно 5 синіх кружечків діаметром 3 см. В розетках — червоні кружечки, теж 5 штук.

Вихователька нагадує дітям, як вони минулого разу наклали кружечки, а потім їх зсували.

Діти визначають, що синіх кружечків на

смужці багато і в розетках червоних — теж багато.

Вихователька пропонує покласти червоні кружечки на сині, щоб дізнатися, чи вистачить червоних кружечків, а потім зсунути їх вниз.

Діти виконують роботу. Вихователька стежить, щоб вони починали з крайнього лівого кружечка і спускали їх якраз під сині.

Робиться висновок: червоних кружечків стільки ж, скільки і синіх.

15.

Програмний зміст. Порівняння двох множин прикладанням однієї до другої, без накладання.

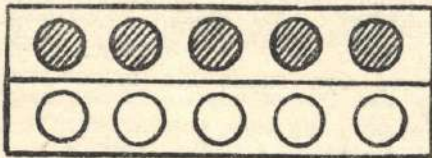
Хід заняття. Діти сидять півколом обличчям до дошки. На полиці дошки дощечка, поділена на дві частини поздовжньою лінією. На верхній частині її наклеєні зелені кружечки. Збоку на тумбочці піднос з шістьма червоними кружечками.

Вихователька нагадує дітям про попередню роботу, звертає їх увагу на те, що червоні кружечки розміщувалися під синіми.

Викликає одну дівчинку і пропонує прикласти червоний кружечок під перший зелений, без накладання. Допомагає їй.

Інша викликана дитина прикладає другий кружечок і т. д.

Робиться висновок: зверху багато зелених кружечків. До них знизу приклали стільки ж червоних. У тих і других виявилось порівну.

16.

Програмний зміст. Порівняння двох нерівних множин прикладанням однієї множини до другої — «більше», «менше».

Хід заняття. Проводиться така ж робота, що й на попередньому занятті, з тією різницею, що червоного кружечка спочатку вистачає, а потім він зайвий.

На запитання виховательки робляться висновки: червоних кружечків більше, ніж зелених, або — червоних кружечків менше, ніж зелених.

17.

Програмний зміст. Порівняння двох множин прикладанням (на різному дидактичному матеріалі).

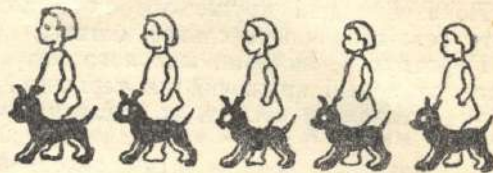
5 гумових ляльок — хлопчиків і 5 маленьких целулоїдних собачок.

Хід заняття. Вихователька розповідає про те, як хлопчики пішли гуляти. При цьому одна дитина виставляє фігурки хлопчиків в рядок на полицю дошки обличчям вліво.

Вихователька пропонує кожному хлопчику покликати з собою собачку. Викликана

дитина ставить біля кожного хлопчика фігурку собачки. Вони теж повернуті вліво.

Висновок: собачок стільки ж, скільки і хлопчиків.

Потім одна собачка побігла. Висновок: тепер собачок менше, ніж хлопчиків. Хлопчиків більше, ніж собачок.

Собачка повернулася. Знову собачок і хлопчиків порівну.

Потім відстав хлопчик. Собачок тепер більше, ніж хлопчиків.

18.

Програмний зміст. Порівняння нерівних множин — «більше», «менше».

Хід заняття. Проводиться дидактична гра.

Діти сидять півколом. Вихователька викликає шістьох хлопчиків, ставить їх один за одним, колонкою.

Діти визначають їх кількість словом «багато».

Викликає шестеро дівчаток, які стають поряд з хлопчиками. Діти стоять парами. Дівчаток теж багато.

Висновок: і дівчаток, і хлопчиків порівну, однаково. Дівчаток стільки ж, скільки і хлопчиків.

Вихователька то забирає, то присилає якусь кількість хлопчиків або дівчаток.

Діти роблять висновок: «Хлопчиків стало більше», або «Дівчаток стало менше», або «І хлопчиків, і дівчаток порівну» і т. д.

19.

Програмний зміст. Той же, що і в попередньому занятті.

Хід заняття. Проводиться дидактична гра: «Ми частуємо ляльок». Ляльки Таня і Катя сидять проти дітей на стільчиках або на столі. Перед ними кучка (непарне число) сірникових коробочок, загорнутих кольоровим папером — це цукерки.

Вихователька говорить, що ляльки добре себе поводити і їх треба почастувати цукерками. Діти, підходячи по черзі, кладуть лялькам на коліна по одній цукерці.

Кожного разу вони роблять висновок, що у обох ляльок цукерок порівну.

В останній раз залишається тільки одна цукерка. Її одержує Таня. Вихователька звертається до дітей: «Треба перевірити, чи дійсно у Каті менше цукерок, ніж у Тані?»

Таніні цукерки викладаються в рядок на полиці дошки або на аркуші паперу на підлозі перед дітьми. Під ними, точно одна перед другою, викладаються Катині цукерки. Діти переконуються, що у Каті, і правда, цукерок менше. Їй добавляють ще одну цукерку. Лялька задоволена.

Програмний зміст. Закріплення вміння порівнювати множини.

Хід заняття. Проводиться дидактична гра «У кого більше?»

Вихователька говорить, що хоче перевірити, чи вміють діти рахувати.

Викликає двох дітей і дає їм по корзиночці. У однієї дитини в корзиночці грибочки, а у другої — рибки (або інші дрібні іграшки, приблизно одного розміру) — штук по 5—6.

Задає запитання кожному: «Скільки у тебе?» Одержує відповідь: «Багато».

— А в кого більше?

Цього діти не знають, тому вихователь-

СЕРЕДНЯ ГРУПА

1.

Програмний зміст. Закріплення числа «один».

Хід заняття. Вихователька, поставивши на полицю одну яку-небудь іграшку, викликає дитину. Та називає предмет, супроводжуючи назву словом «один», наприклад: одна лялька, один м'ячик і т. д.

Вихователька пропонує дітям подивитися і сказати, що в кімнаті одне. Наприклад: одна піч, одна дошка, одна шафа і т. д. При цьому вихователька слідкує, щоб діти правильно узгоджували числівник з іменником: одна чашка, один буфет, одне яйце.

2.

Програмний зміст. Утворення числа «два» на основі порівняння двох чисел.

Хід заняття. Вихователька пропонує поставити на верхній полиці дошки 1 зайчика і відповісти на запитання: «Скільки ти поставив зайчиків?»

— Я поставив одного зайчика.

Іншій дитині вона пропонує поставити ще одного зайчика точно під першим на нижній полиці і визначити свою дію словами:

— Я поставив на нижню полицю одного зайчика.

Далі вихователька запитує дітей, чи однаково (або порівну) зайчиків на полицях. Поставивши на верхню полицю ще одного зайчика, вона запитує: «Що я зробила?» Добивається відповіді: «Ви поставили на верхню полицю ще одного зайчика».

— А тепер теж порівну зайчиків на обох полицях? — запитує вихователька.

— Ні, на верхній полиці тепер зайчиків більше.

Пояснивши, що тепер там «два зайчики», вихователька вказує, що два зайчики більше, ніж один зайчик. На її пропозицію викликані вихованці виконують подібну процедуру з іншими іграшками, пояснюючи свої дії:

— Я поставив на верхню полицю одного півника.

— Я поставив на нижню полицю також одного півника; на обох полицях півників порівну.

— Я поставив на нижню полицю ще од-

ка пропонує перевірити, виклавши іграшки в два ряди на полиці дошки або на аркуші паперу на підлозі перед дітьми.

Викладають за знайомим уже принципом — точно грибочок під рибкою.

Робиться висновок: грибочків більше, ніж рибок.

Викликаються інші діти, змінюється матеріал, гра продовжується.

На таких заняттях діти засвоюють і деякі прийоми: 1) Брати предмети правою рукою. 2) Викладати їх в рядок зліва направо. 3) Прикладати другу множину до першої так, щоб нижній предмет був точно під верхнім.

Подані нами заняття готують дітей до дальшого оволодіння лічбою.

ного півника. Тут стало два півники. Тепер тут півників більше.

3.

Програмний зміст. Уміти викладати іграшки в лінійний ряд — зліва направо, повертаючи їх лицем вліво. Брати іграшки правою рукою.

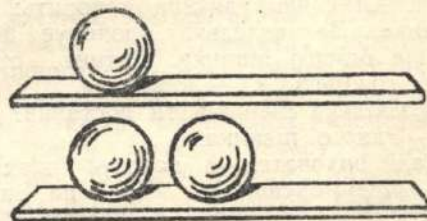
Повторити утворення числа «два» і лічбу.

Хід заняття. Вихователька пропонує поставити на полицю двох котів. Пояснює, що брати їх треба правою рукою, вказує, що kota слід поставити на лівий край дошки мордочкою вліво, вимагає, щоб, ставлячи іграшку, дитина перелічувала:

— Один кіт... Два коти.

До перевірки дій залучаються інші вихованці. Вправа повторюється з іншими дітьми на інших іграшках: каченятах, автомашинах, ведмедиках і т. д.

Наприкінці заняття на верхній і нижній полицях дошки ставляться смужки. До верхньої прихиляють один синій кружок. До нижньої — один червоний. Потім додають на нижній смужці ще один червоний кружок. Висновок: червоних кружків стало більше, ніж синіх; синій кружок один, а червоних два.

4.

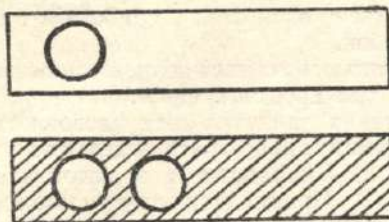
Програмний зміст. Уміння самостійно викласти лінійний ряд на смужках паперу.

Хід заняття. Діти сидять за столами. Перед кожним дві смужки — одна біла, друга жовта. В розетках по три кружки: 1 синій, 2 червоних.

Вихователька нагадує, як минулого разу викладали на дошці кружки. Викликає одного з вихованців. Він розповідає (на запитання) процес роботи.

Цю ж саму роботу вихователька пропо-

нує виконати дітям на своїх смужках. Нагадує прийоми. Завдання: на білу смужку треба накласти один синій кружок, на жовту — два червоних.

Коли роботу закінчено, вихователька на вибір запитує одного-двох дошкільників: «Яких кружків більше?»

5.

Програмний зміст. Уміти узгоджувати числівник в роді, числі і відмінку з наіменуванням предметів, що перелічуються.

Хід заняття. В процесі повторення попереднього заняття вихователька пропонує одному з вихованців поставити на полку дошки двох собачок, додержуючись уже знайомих правил: брати правою рукою, ставити на лівий край дошки мордочкою вліво, починати перелік з першої фігурки зліва. Вимагає, щоб діти говорили: «Я поставив одну собачку... До однієї собачки я додав ще одну собачку. Стало дві собачки».

Далі пропонує поставити одразу двох баранів і перелічити їх: один баран, два барани.

Забравши одного барана, вихователька просить пояснити, що вона зробила і що з того вийшло.

— Ви забрали одного барана. Залишився один баран.

6.

Програмний зміст. Дати зрозуміти, що останнє число в перелічуванні множини означає кількість предметів.

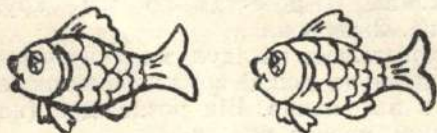
Хід заняття. Вихователька пропонує виставити на полицю дошки одного півника. Ставлячи, дитина говорить: «Один півник». Вихователька пропонує поставити ще одного півника. Дитина, ставлячи його, говорить: «Два півники».

— Скільки півників ти поставив?

— Одного півника.

Далі вихователька показує дітям прийом підсумовування: «Тут на полицях дошки два півники» — і жестом обводить обидві фігурки.

Діти вправляються в перелічуванні на інших фігурках. Вихователька добивається, щоб викликаний привчився говорити самостійно: «Одна рибка, дві рибки», а зробивши круговий жест — «Всього дві рибки».

7.

Програмний зміст. Уміти перелічити два предмети і сказати загальну кількість, розклавши ці предмети в правильний лінійний ряд.

Хід заняття. Перед заняттям з дітьми розглядають дрібні предмети: гудзики, котушки, кульки, маленькі кубики і т. д.

На столі стоять: кошик, відерце, чашка, коробочка, банка, вазочка. В кожний з них лежить по два яких-небудь, названих вище, предмети. Дітям їх не видно.

Вихователька говорить, що зараз будемо гратися в загадки, і запитує, чи знають діти, що знаходиться в цьому посуді. Ніхто не знає.

Викликана дитина бере будь-яку посудину, струшує її, по звуку старається вгадати, що в ній. Потім засовує руку всередину і на дотик визначає, що це за предмети. Виймає їх, показує дітям. Всі реагують вигуками: «Вгадав!» або «Не угадав!»

Дитина виставляє на полицю свої предмети в лінійний ряд, перелічує і називає суму, обвівши групу предметів круговим жестом.

8.

Програмний зміст. Закріплення пройде-ного — уміння викласти лінійний ряд зліва направо, порівнювати два числа на двох смужках.

Хід заняття. Діти сидять за столами. Вихователька ставить на полицю два вкладиші рядом. Вставляє в обидва по одній площинній фігурці або предметній картинці.

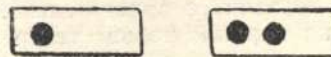
Дошкільники визначають: в одному вкладиші один собака і в іншому — один собака.

У другий вкладиш вставляють ще одного собаку.

Діти визначають: в першому вкладиші один собака, в другому — два собаки.

Вихователька пропонує дітям покласти перед собою в ряд дві картки і викласти на першій (лівій) один кубик (або каштан, жолудь), а на правій два. Слідкує,

щоб діти виконували всі раніше засвоєні правила. На вибір пропонує кільком дітям перелічити ряд на другій смужці або сказати, на якій смужці більше предметів.

9.

Програмний зміст. Повторення прийомів утворення числа «два» і лічби до двох.

Хід заняття. Проводиться дидактична гра «Чудесний мішечок».

Діти сидять півколом напроти дошки. Вихователька показує їм красиво оформлений мішечок. В ньому дрібні речі: 3 котушки, 3 кубики, 3 кульки, 3 маленькі ляльки, 3 рибки і т. д.

Викликаній дитині вихователька пропонує дістати на дотик одну рибку і покласти її на верхню полицю дошки. (Слідкує, щоб дитина взяла рибку правою рукою і поклала її на лівий край полиці, головою вліво).

Далі дитина повинна відшукати, також на дотик, ще одну рибку і покласти її на нижню полицю під верхньою рибкою. Діти визначають, що вгорі і внизу рибок порівну: і там, і там по одній.

Вихователька запитує:

— Як зробити, щоб рибок внизу стало більше?

— Треба додати до однієї рибки внизу ще одну рибку.

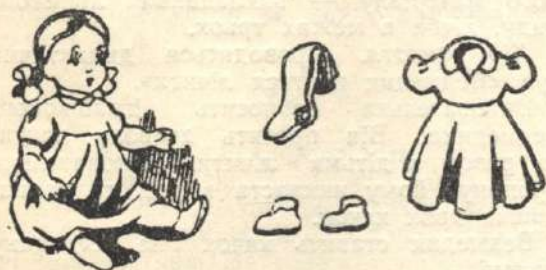
Дитина відшукує на дотик ще одну рибку, кладе її рядом з першою (справа від неї). Перелічує: одна рибка, дві рибки. Говорить, що тепер внизу рибок більше, ніж угорі:

— Там одна рибка. Тут — дві рибки. Дві рибки більше, ніж одна рибка.

10.

Програмний зміст. Знати, що «пара» — це означає «два».

Хід заняття. Перед дітьми лялька в сорочці. Біля неї предмети одягу. Починається дидактична гра.

Вихователька запитує:

— Скільки навпроти нас сидить ляльок?

— Одна.

— Скільки у неї голів?

— Одна.

— А що в неї ще одне?

— Один ніс. Один рот. Один лоб.

— А чого в неї по двоє?

— Дві руки, дві ноги, двоє очей, два вуха.

— Чого у неї багато?

— Багато волосся на голові.

Вихователька пропонує одягнути ляльку.

На дві ноги — дві панчохи, дві черевиків. У плаття два рукави, бо дві руки. Вихователька пояснює, що дві панчохи — пара, двоє черевиків — пара.

Далі в гості до ляльки приходять ще одна лялька. Тепер їх дві. Двом лялькам потрібно два стільці, дві чашки, два блюдця і т. д. Вихователька так і говорить: «Принеси пару чашок, пару ложок...»

11.

Програмний зміст. Уміти знаходити пару до відповідного предмета в оточуючій обстановці.

Хід заняття. На лаві перед дітьми лежать предмети одягу ляльки: одна рукавичка, одна панчоха, один черевик і т. д.

Вихователька пропонує дітям відшукати пари до цих предметів, а знайшовши, визначити: «два черевики — пара», «дві рукавички — пара» і т. д.

12.

Програмний зміст. Уміти відрізняти «пари» від «одиниць».

Хід заняття. В груповій кімнаті в різних місцях розкладено окремі предмети і пари предметів.

Вихователька дає завдання: окремі предмети покласти на піднос, пари — на стіл.

Пару рукавичок знаходять на буфеті, а один прапорець — на стільці. Пару ложок — на підвіконні, один м'ячик — на ляльковому ліжку, чашка стоїть у вазоні і т. д., тобто предмети розкладено в незвичних місцях.

Вихователька запитує:

— Чому ти поклав ложку на піднос?

— Тому що ложка одна.

— А куди треба класти пари?

— На стіл.

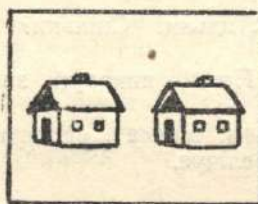
13.

Програмний зміст. Закріплення уявлення про «пару» або «двійку» будь-яких предметів.

Хід заняття. Вихователька пропонує дітям назвати пару будь-яких предметів. Діти підносять руки. Ті, кого викликали, відповідають: пара м'ячиків, пара стільців, пара вишень тощо. Далі вихователька роздає дітям аркуші паперу і кольорові олівці, запропонувавши намалювати пару яких завгодно предметів: будиночків, прапорців, квітів, стільців, собак і т. д.

Умова — нічого, крім пари предметів, не малювати.

Наприкінці роботи дітей аналізуються з точки зору виконання цієї умови.

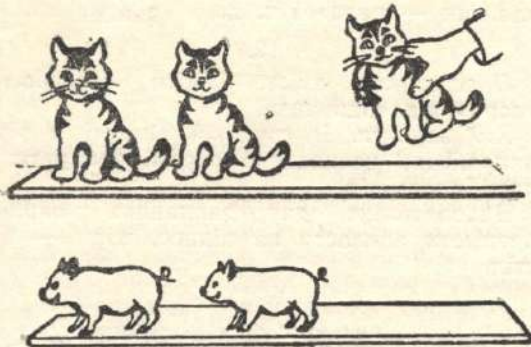
Програмний зміст. Утворення числа «три» і лічба до трьох.

Хід заняття. Викликавши дитину, вихователька пропонує поставити в лінійний ряд на верхній полиці двох котів, на нижній — точно під ними двох поросят.

Висновок: і котів і поросят «порівну» або «поросят стільки, скільки й котів».

Вихователька запитує: «Що зробити, щоб котів стало більше, ніж поросят?»

— Додати ще одного кота, — відповідають діти. Вихователька ставить ще одного кота.

Висновок: тепер котів більше, ніж поросят, а поросят менше, ніж котів.

Вихователька підтверджує висновок і говорить, що тепер стало «три коти». Викликає по черзі дітей, пропонує полічити поросят і круговим жестом визначити, скільки їх всього — «двоє поросят», а потім полічити котів. Вимагає правильного узгодження: один кіт, два коти, три коти; одне порося, двоє поросят.

Ця сама вправа проводиться й на інших іграшках. Кожного разу робиться висновок: «три рибки (качки, кулі...)» більше, ніж два ведмедики» і т. д.

15.

Програмний зміст. Уміти правильно відповідати на запитання «Скільки?» і підтвердити свою відповідь дією.

Хід заняття. Разом з дітьми вихователька викладає на стіл групи різних предметів, наприклад: 3 розетки стовпчиком, 3 м'ячики в сітці, 3 кубики стовпчиком, 3 ляльки рядом, 3 олівці рядом, 3 грибки купкою і т. д. Далі все це накривають скатертю.

Вихователька пояснює гру: вона називатиме предмети, а діти будуть називати число. Викликаний вийматиме названу кількість предметів і виставлятиме на полицю дошки. Наприклад:

Вихователька. Ляльки! Скільки?

Діти. Три ляльки.

Вихователька. Петю, виконуй завдання.

Петя знаходить ляльок, виймає, ставить на полицю дошки, перелічує.

Гра триває:

Вихователька. М'ячиків! Скільки?

Діти. Один м'ячик.

Вихователька. Вітю, виконуй завдання.

Вітя дістає м'яч і кладе його на полицю дошки...

16.

Програмний зміст. Дати поняття, що «три» — це «трійка».

Хід заняття. Вихователька виставляє на полицю дошки таблички. Спочатку ставить табличку з одним чорним кружком на білому фоні.

Діти визначають: — один кружок.

Ставить ще одну таблицю з двома кружками.

Діти. Два кружки.

Вихователька (додає). Два кружки або пара?

Виставляється ще одна таблиця.

Діти. Три кружки — «трійка».

Діти одержують по таблиці: у одних зображено один кружечок, у других — два, у третіх — три.

Вихователька забирає табличку «один» і «трійку». Діти визначають: на дошці — «пара».

Далі вихователька пропонує всім, у кого є «пари», принести і поставити їх на дошку під великою табличкою. Група перевіряє, чи правильно виконано вказівку.

Вихователька знімає «пари» і ставить «трійку». Проводиться така сама робота.

17.

Програмний зміст. Закріплення пройденного матеріалу — викладання лінійного ряду, лічба в межах трьох.

Хід заняття. Проводиться дидактична гра «Ведмедик вчиться лічити».

Вихователька приносить іграшкового ведмедика. Він просить дозволу вчитися разом з дітьми лічити. Вихователька пропонує йому викласти в ряд на полиці дошки двох качок.

Ведмедик ставить качок на середину полиці.

Вихователька запитує дітей, чи правильно зробив ведмедик, і викликає дитину виправити помилку.

Ведмедик ставить другу качку головою вправо. Діти знову виправляють його помилку.

Лічити він починає справа наліво, говорить: «Один качка...» Після виправлення рахує вірно: одна качка, дві качки, три качки. Діти виправляють усі помилки ведмедика.

Наприкінці заняття викликана дитина утворює число «два», інша — число «три». Третя показує числові таблички і визначає: один кружок, два кружки — пара, три кружки — трійка.

18.

Програмний зміст. Називати числа в будь-якому просторовому розміщенні фігур.

Дітям роздано таблички з різними числовими позначеннями і в різних комбінаціях.

Хід заняття. Вихователька пропонує дітям добре розглянути свої таблички і розміркувати: у кого одиниця, у кого — «пара», у кого — «трійка».

— Всі одиниці — до мене! — викликає вихователька.

— Всі пари — до мене!

— Всі трійки — до мене!

Перевіряє, чи правильно виконується завдання.

19.

Програмний зміст той самий, що і в попередньому занятті.

Хід заняття. Проводиться дидактична гра «Пошта».

Вихователька призначає одну дитину листоношею. Вона розносить «листи»-конверти, в кожному з яких одна табличка. Всі таблички різного числового позначення, в різних комбінаціях. Вихователька пропонує дітям добре їх розглянути. Пояснює, що коли вона покаже один прапорець, то до неї повинні підбігти ті діти, у кого табличка з одним кружком і т. д.

Показуючи то три, то один, то два прапорці, вихователька перевіряє, чи правильно виконують діти завдання.

20.

Програмний зміст той самий, що в двох попередніх заняттях.

Хід заняття. Проводиться гра «Пошта».

Діти одержують такі самі таблички, викладають їх перед собою на конверти. Під ними будують лінійний ряд з яких-небудь дрібних предметів: каштанів, камінців, кульок і т. д.

21.

Програмний зміст. Закріпити розуміння поступового збільшення чисел від 1 до 3.

Хід заняття. Діти одержують картонні картки, поділені горизонтальними лініями на три частини. На розетках лежать каштани, кульки або інші дрібні предмети. Вихователька ставить на полицю дошки таку саму картку, але на ній наклеєно кружки.

Діти розглядають розміщення кружків, перелічують їх. Їх завдання — точно так розмістити кульки у себе на картках.

Обходячи столи, вихователька перевіряє, чи всі справилися із завданням.

22.

Програмний зміст. Закріплення пройде-ного. Вміти виділити певну кількість предметів (2, 3) з багатьох. Уміти користуватися спільним дидактичним матеріалом.

Хід заняття. Діти одержують таблички — кожен з різним числовим позначенням. На столі лежить купка предметних картинок. На одних зображено три однакових предмети, на других — два, на третіх — один. Діти повинні відібрати всі картинки з відповідним числовим позначенням. Наприклад, у Саші табличка, на

якій зображено три кульки. Він відбирає і розкладає перед собою картинки із зображеннями трьох пташок, трьох вишень на гілочці, трьох троянд, трьох малят на санчатах і т. д.

На кожному столі виграє той, хто вірно набрав найбільше картинок і не кривдив своїх сусідів.

23.

Програмний зміст. Уміти по пам'яті відтворити певну кількість предметів.

Хід заняття. Вихователька роздає дітям по смужці паперу, по три кружки жовтого кольору і по дві квітки (без стебел) — червоного.

На дошці вивішують зразок і пропонує дітям розмістити свої фігурки так само, нагадавши, що починати треба з лівого краю.

Діти працюють. Спочатку розмістили, потім наклеюють. Наприкінці вихователька пропонує їм сказати:

Скільки вони наклеїли кружків? Скільки наклеїли квітів? Чого більше — квітів чи кружків? Чого менше — квітів чи кружків?

24.

Програмний зміст. Уміти виконати слуховий лічильний диктант — наклеїти на смужки три голубі паперові квітки. В середині кожної — жовтий кружок. Уміти полічити і кружки і квіти.

Хід заняття. Вихователька ставить на стіл одну або дві тарілки з паперовими квітками і кружками. Купкою лежать смужки. Діти повинні взяти собі по одній смужці і покласти її перед собою. Далі викласти підряд три квітки (зліва направо) і наклеїти їх. Потім на середину кожної квітки наклеїти жовтий кружок.

Вихователька пропонує дітям повторити завдання. При її допомозі діти пояснюють, що спочатку вони відберуть собі кожний по три квітки і по три кружки, потім викладуть їх.

Діти викладають. Вихователька перевіряє. Далі діти наклеюють і перелічують.

Таким чином, перейшовши в середню групу, діти приступили до роботи з числами. Вони ознайомилися з числами «один», «два», «три», навчилися відмінювати їх, узгоджуючи з іменником: «один півник», «одна рибка»...

Дошкільники навчилися утворювати числа «два», «три», додаючи до попереднього одиницю.

Порівнюючи два числа, вони навчилися дізнаватися, яке з них більше або менше.

Навчилися викладати лінійний ряд зліва направо і перелічувати його, починаючи з одиниці, розпізнавати «пари» і «трійки» на лічильних табличках, застосовувати свої знання з лічби в житті.

Діти навчилися виконувати нескладні завдання без зразка, на слух.

Н. БАТУРІНА.